

Шочмо эл, порылык да чын верч!

Б У Д Ъ Г О Т О В /

49-ше (3749) №,
2025 ий 12 декабрь,
кугарня

0+

1933 ий 1 февраль годсек лектеш.

Кадет лияш – кугу чап да ўшан

5 декабрь. Йошкар-Оласе «Юбилейный» спорткомплекс. Тыште калык лын. Кадет форман чатката да рын шогышо ўдыр-рвезе-влак шинчалан вигак пернат. Ачамландын Геройжо-влакын кечышт вавеш кугу пайрем эр-таралтеш. Йошкар-Оласе түрлө школышто тунемше да 14 ийым

темыше ўдыр-рвезе-шамычлан паспортым кучыктат. А 3-шо номеран школышто 5-ше классыште тунемше-влакым кадет радамышке пуртат (снимкыште).

Йошкар-Оласе 3-шо номеран школышто кадет толкын ий гыч ийыш виянеш. Йоча-шамыч Шочмо элнан ўшанле аралышы-

же лияш ямдылалтыт. Спорт дене пенгыде кылым кучат, түрлө танасымаште сенгыше радамышке лектыт. Ты кечын 85 ўдыр-рвезе товатмутым пуыш да кадет удостоверенийым кидышкыже налеш.

*Умбажыже – 2-шо лаштыкыште.
Иван Речкинын фотожо.*

«Волгенче»
ансамбль –
Кугыжаныш
Кремль
полатыште.

3-шо лаштык

«Памашвэлын
эргыже улам», –
кугешнен ойла
Ярослав Иванов.

4-ше лаштык

Суртводыжым
кузе
сийлыман?

6-шо лаштык

ПОДПИСКЕ

13 декабрь марте 2026 ийын икымше пелийжылан «Ямде лий» газетлан шулдырак ак – 439 тенгеат 68 ыр (Марий Элыште) – дене возалташ лиеш. Вашкыза. Индекс – П4696.

Рекламе.

Кадет лияш – кугу чап да ўшан

*Тўналтышыже –
1-ше лаптыкыште.*

– Кадет тиде мотор формо, погон да ош перчатке веле огыл. Тиде кугу муткучыш да Шочмо элым йўратымаш. Тидын нерген эре шарныза да кадет дўмым чапландарыза! – ойла Йошкар-Ола мэрын алмаштышыже Людмила Новосёлова.

Кадет-влакын, тистым нумалын, марш дене ошкылмыштым уна, вуйлатыше, ача-ава-шамыч куанен ончышт. Ойырымо корнышт ончы-

кылык илышыштышт чын верым муаш полша манын ўшанат.

– Кадет лияш – кугу чап. Тудо чын верч шогышо да мутым кучен моштышо лийшаш. Акам се-мынак мыят ынде кадет улам. Тиде дўмым амырташ огыл манын, тунеммаште, спортышто да тўрлө конкурсышто эшеат чот тыршаш тўналам. Мыят изирак шўжаремлан пример лий-нем, – каласыш Кирилл Киткаев.

Катя СЕРГЕЕВА.
Иван Речкинын фотожо.

Эртыкым шарналтенна

Кугу паша изи сомыл гыч тўна-леш. Ты шонымаш дене ме, 2-шо номеран Красногорский кыда-лаш школышто тунемше-влак, «Хранители истории» проек-тыш ушненна. Ача-авана дене пырля Шигаковский мемориал

комплекс йыр кумдыкым эрык-тенна (**снимкыште**). Тыныс кава верч вуйым пыштыше-влаклан тауштена.

Анастасия ДАНИЛОВА.
*Звенигово район.
Фотом еш архив гыч налме.*

Российысе увер

«Новогодняя сказка»
всероссийский акцияш
ушнаш шонеда гын, шке гыч
шындыме сценкым видеош
войзыман да «ВКонтакте»
воткылыш верандыман.
#ДвижениеПервых,
#ШкольнаяКлассика,
#НовогодняяСказкаПервых
хештеглам кучылтман.

«Покормите птиц»
интернет конкурс
латнылымше гана эртаралтеш.
Мотор кайык ўстелым
ыштыман да фотом
birds-konkurs.ru
сайтыш верандыман.

«Пиалан калык» – «Моя
Россия» тўнямбал йоча сўрет
конкурс тенийысе тўн
темыже. 6-17 ияш сўретче-влак
ушнен кертыт. 15 февраль марте
паша-шамычым my-russia.org
сайтыш колтыман.

Марий Элысе увер

Семёновкысо школ-
интернатын педагогшо-влак
«Путешествие с Йошкиным
котом по Красному городу»
модыш сынан проектым
ямдыленыт. Yoshkin-kot.ru
сайтыште ончаш лиеш.

«Мой лучший урок»
всероссийский конкурс ик
сенышыже – Марий Эл гыч.
Тиде 3-шо номеран Медведево
школышто руш йылмым да
литературым тунуктышо
Инна Фёдоровна Гаранина.
Саламлена!

17 декабрьште марий
йылмым тунемше йоча-
влаклан «У ий йомак»
пайрем Республикысе курчак
театрыште эртаралтеш. Тўрыс
увер – Марий тўвыра рўдерын
сайтыштыже.

Волгенче гай виян ансамбль

«Волгенче» всемарийский йоча куштышо ансамблын участникше-шамычын сценыш лекмым ужмеке, марий калыкын патырлыкше шижалтеш. Йоча-влак усталыкышт гоч тўвыра поянлыкым, куштымашын моторлыкшым ончыклат. Марий тўвыран ончыкылыкшо кужу да тўвыргö лиеш манын, ўшаным шочыклат.

Самырык коллектив

2023 ийыште Марий Эл Правительстве Председательын алмаштышыже – республикысе тўвыра, печать да калык-влакын пашашт шотышто министр Константин Ивановын темлымж почеш, республик мучко эн чолга да уста ўдыр-рвезе-влакым ик куштышо коллективыш чумыраш кутырен келшенит. 2024 ийыште, видео-визиткым ончен, 55 йочам ойыренит. 21-30 январыште икшыве-влакым «Волгенче» рўдериште икымше гана чумыренит, куштымo сменым эртаренит. Лектыш вигак палдырнен: смене мучаште ўдыр-рвезе-шамыч Яков Эшпай лўмеш Марий кугыжаныш филармонийыште концертым ончыктенит.

Йоча-влакым «Волгенче» рўдер пелен жапын-жапын погат. Лу кечыште шуко улан туныктат, чапланыше ен-влак дене палымым ыштат, концерт программым ямдылат. Тыге иктаж мероприятий годым икшыве-шамыч, районла гыч толын, вигак сценыш лектын кертыт.

Тачысе кече

Всемарийский ансамблыште кызит 89 йоча кушта. Нуным икымше кече гычак Ели-

завета Николаевна ден Александр Петрович Селивановмыт вуйлатат. Репертуарыште – лу утла номер. Йоча-влак российсе да тўнямбал мероприятийлаш ятыр гана ушненит. Шукерте оыл «Волгенче» всемарийский йоча куштышо ансамбль (снимкыште) Кугыжаныш Кремль полатыште эртаралтше «Танцуй и пой, моя Россия!» VIII всероссийский фестивалын гала-концертыштыже мастарлыкшым ончыктен.

Чолга рвезе

Куштымo годым йоча ушыштыжо шуко дейвийым шарнышаш: мурсем почеш чын тавалтыман, кидым лывыргын рўзалтыман, умбакыже кудо велке тарванымым палыман, шыргыжалме нергенат мондыман оыл. «Волгенче» всемарийский ансамблыш коштшо-влак чылажымат шот да радам дене шуктат. Кушташ йōратыше ўдыр-рвезе-шамычлан ты коллективыш ушнаш – кугу чап.

Параньга посёлко гыч Кирилл Гордеев (снимкыште) ансамблыш шукерте оыл ушнен гынат, мастарлыкше саяйнак палдырна.

– Мый Параньгасе йоча усталык школышко нылымше ий коштам. Вуйлатышына Лариса Руфимовна Габдулхаева тўрлō сем почеш кушташ туныкта. Мыланем марий сем утларак келша. Садлан «Волгенче» ансамблыш ушнаш йодмашым колтенна. Икымше кугу выступлением «Танцуй и пой, моя Россия» фестивалыште лийын, – ойла Кирилл. Рвезе Параньга кыдалаш школышто 5-ше классыште чыла «визытанлан» тунемеш.

«Волгенче» всемарийский йоча куштышо ансамбль сценыште волгенче гаяк волгалтеш. Тек ончыкыжымат калыкым куандара.

Оля МАЙКОВА.

Фото-влакым еш да ансамблын архивышт гыч налме.

Вараш ида код!

Пушкин карте нерген кугурак класслаште тунемше йолташем-влак деч шукертак колынам. 14 ийым темымем изин-кугун вученам. Жапым шуйкалыде, картым почином. Туддене спектакльым, кино, концертым ончаш, экскурсий дене каяш, тоштерыш, ончырыш, эсогыл планетарийышкат пураш лиеш.

Кызит Морко посёлкышто «Звездный» кинотеатр пашам ышта. Мынар онай кинон ончаш лиеш! Шу-

керте оыл еш дене «Письмо Деду Морозу» комедийыш миенна (снимкыште). У ий каникул жапыште Йошкар-Оласе Т.Евсеев лўмеш Калыкле тоштерыш каяш шонена. Ожнысо илыш нерген пален налаш, тошто арверым ончаш моткоч онай.

Шукерте оыл уверым ужым: «Пушкин картым» уэмдыман. Тидлан «Госуслуги Культура» приложенийыш пурман да «Подать заявление» кнопкым темдалман.

28 декабрь марте ыштен шуктыман. Йолташ-влак, вашкыза, вараш ида код!

Алина СУББОТИНА.
2-шо номеран Морко школ.
Фотом еш архив гыч налме.

Ава гай

Марий Эл, палем, улат
Ава гае кажнылан.
Да шочмо суртла кўлат
Поро марий калыклан.

Илыш вийым тый пуэт,
Шўмыштем эре илет.
Чодыраштет, пасуштет
Яндар южым шўлалтем.

Тый денет мый кугешнем,
Шочмо, лай ава мландем.
Тый гына улат мылам
Лишыл, поро, шергакан.

*Кира ДАНИЛОВА.
Волжский, Пётъял школ пеленысе
Йоча ұсталык пёрт.*

Чачай памаш

Туристын кечыжлан йолташ
ўдырем-влак дене пырля Кўчык-
энер ялна мучко экскурси-
йышке лектынна. Ялыштына
шуко онгай вер уло. Иктыже –
Чачай памаш (снимкыште). Пёр-
тышкына вўд пура гынат, ял
калык тачат тиде памашышке
коштеш. Чачай памашысе вўд
яндар, пўртнык дене ўпшалтеш.
Илалше-влак ойлат, пуйто тиде
памашышке Чачай лўман сокыр
ўдыр пуренгаен. Мый гын, ўша-
нем. Памашын лўмжў тачат ты-
гак йонгас, тугеже лийынак.

*Нина ЛЕВАСОВА.
Морко район.
Фотом вш архив гыч налме.*

Памашъял гыч улам

Кажне айдеме шочмо вер-
же нерген палышаш. Мыят
Памашъялемын эртыме кор-
ныжым шергал лекташ да тачы-
се кечыжым келгынрак шымлаш
кумыланьнам. Садлан кугурак
ийготан-влак, историйым тунык-
тышо Светлана Алексеевна Афа-
насьева, книгагудо пашаен-ша-
мыч дене мутланенам. «История
сел и деревень Республики Ма-
рий Эл. Мари-Турекский район»
книгаште ятыр уверым муынам,
интернетыште кычалынам.

Марий Турек район Карлыган
ял шотан илемысе шым ялым,
Толтенурым, Лопым, Павайну-
рым, Чоманэгерым, Кукуре-
мым, Лўсэнгерым да Памашъ-
ялым, Арбор кундем маньт.
Памашъял эрвел могырышто,
Татарстан Республик деке лиш-
ке, верланен. Ончыч тудо Шур-
гунур маналтын. Озан губерний
гыч тышке илаш куснышо-влак
тудым шкеныштын йўлен пыты-
ше ялышт семын Памашъял ма-
нын лўмденят.

1816 ийыште ялыште 11 сурт
лийын, 1940 ийыште – 37,

а 2000 ийыште – 46. 1997 ийыш-
те газым пуртым. Ял кушкеш.
Самырык-влак тораш каяш огыт
вашке, тыштак илаш кодыт да
у сурт-оралтым чоґат. Кызыт
140 еґ ила. Ик кевыт пашам
ышта. Верысе калык сатулан
южгунам Карлыганыш але Та-
тарстан Республикысе Циґья
селааш коштеш. Кидмастар-влак
ятырын улыт. Мутлан, Сергей
Васинкин – тале сварщик, Илья
Платунов пу гыч тўрлў арверым
устан пўчкеда.

Ялын старостыжо Алексей
Борисович Афанасьев шочмо
верна тўзланыже, илаш йўнан
лийже манын тырша. Шукерте
огыл тўшка вий дене корным
олмыктенят, уремым электро-
тул дене волгалтаренят. Ял
калык поро, паша годым ик-
те-васылан полша, пайремым
рўж пайремла.

*Ярослав ИВАНОВ.
Марий Турек, Арбор.
Снимкыште: Ярослав – историйым
туныктышо С.А.Афанасьева
дене пырля.
Оля Майкован фотожо.*

Какшамарий

Легенде

Какшамарий ялемым пеш чот
йўратем. Тудын шочмыжлан 500
утла ий эртен. Пеш шукерте ожно
ял олмышто кугу чодыра гўжлен
шоген. Ялна лийме нерген шукер-
те огыл кочам мыланем тыгай ле-
гендым каласкален: «Арда лўман
илемыште ик марий илен. Тудын
кум эргыже лийын: Йомблат, Ма-
кай, Матюк. Эрге-влаклан ешым
погаш жап шуын. Нуно кугу
пушыш шинчыныт да Какшан
вўд дене ўлыкыла воленят. Эн
ончыч Йомблат илаш верым ойы-

рен. Кызыт тушто Йомблат ял
верланен. Макай кызытсе Юль-
ял олмышто илаш кодын. Тушто
кызытат Макай арка уло. Кумшо
эрге эше ўлыкырак волен. Тудлан
Юл ден Какшан эґер-влак кок-
ласе верийўр келиен. Какшанын
Юльш йоген пурымаште ялан
тўналтышым ыштен. Садланак
дыр Какшамарий ялыштына Ма-
тюк полко урем уло да Матюков
фамилиян кугу тукым ила».

*Ангелина МАТЮКОВА.
Звенигово район.*

Поро паша чоным пайдара

Российыште шала коштыш пий ден пырысын чотышт шагалемеш гынат, 2025 ийлан приютлаште 170 тўжем наре ныл йолан йолташ уло. Нунылан утларакше йоча-шамыч полшат. Теве У Торъял кыдалаш школын тунемшыже-влак (снимкыште) «Доброе сердце» акцияым 2023 ий гыч эртарат. Директорын воспитаний паша шотышто алмаштышыже Ю.Л.Домрачева тўналтышым ыштен.

– Ушнышо-влак ий гыч ийыш ешаралтыт. Ме Шернур посёлкышто верланыше приютыш уналыкеш коштына. Тўрлў кочкышым да арверым пеленна налғаена. Тыгак икшыве-шамыч сўретым сўретлат. Пашашт-влак приютысо пырдыжым сўрастарат. А 3-шо «Г» классыште тунемше Софья Чемоданова ике кидше дене пырыс-шамычлан модышым урген да приютлан пўлеклен, – оила Юлия Леонидовна.

Приютышто йоча-влаклан пий ден пырысым ниялткалаш, модаш пuat. Тыгодым кажныжын

чонжо шортеш: иктажшым мўнгў нангаяш кумыл шочеш. Но ўдыр-рвезе-шамыч палат: изи йолташым пелен налмеке, тудым ончыман. Сандене эн ончыч ача-ава дене мутланат. Туге гынат ынде кок пырыс У Торъял районышто йўратыме озажым муын.

– Российысе пырыс кече вашеш приютыш мийымеке, 4-ше «А» классыште тунемше Екатерина Свинцова йўратыме Дусаяжым вашлийын. Пырыс ўдырым ике ойырен: эре почешыже коштын, кидышкыже кўзаш вафен. Аваж дене мутланымеке, пырыс у пўртым муын. Тыгак 4-ше «В» классын тунемшыже Аделина Танерова Ася пырысым мўнгыжў конден, – палдара Юлия Домрачева.

Тунемше-влакын поро пашашт чоныштым пайдара. Воктен улшо йолташыштым поро кумылым ончыктымо сомылым ышташ тарата.

Катя СЕРГЕЕВА.
Фотом школ архив гыч налме.

Цезарь

Мыйын Цезарь лўман пием уло. Тудлан – кум ий. Пиём кугу капан, шинчаже кўрен тўсан. Цезарь икмыняр командым пала: «Йолетым пу», «Шинче», «Воч».

Икана Цезарь йомын. Тудым тўрлў вере кычалынна, но муын огынал. Уло еш ойгырен. Цезарь кум кече ала-кушто коштын. Ик кечын школ гыч толым, ончем: пий верыштыже кия. Мый моткоч куаненам. Тудын чапаже коршта улмаш. Икмыняр жап гыч тўрланыш. Черым сеныш. Мыйын куанемлан мучаш уке ыле.

Ксения КРАСНОВА.
Морко, Коркатово.

Тиде мыйын Рыжикем, Йўраталме пырысем. Тамле кочкыш ден сийлем, Пунжым эплын ниялтем.

Воктекем шыпак пызна, «Кондо изишак», – оила. Тауштен эше мошта: Мыйым пуйто шымата.

Наталья ТИТОВА.
Морко, Купсала.

Майя

Ятыр ешыште пырыс ила, шонем. Тудым кажныже шке семынже йўрата. Мый Маюкем моткоч чот пагалем. Снимкыште коктын улына. Сур тўсшым ончен шерем ок тем. Йочасад гыч толмекем, пырля модына. Тудо мемнам вуча. Эвелина шўжаремат Майям йўрата. Ныл йолан йолташна – эреак пеленна.

Арина НИКОЛАЕВА.
Йошкар-Ола, 80-ше номеран йочасад.
Фотом еш архив гыч налме.

Синквейн

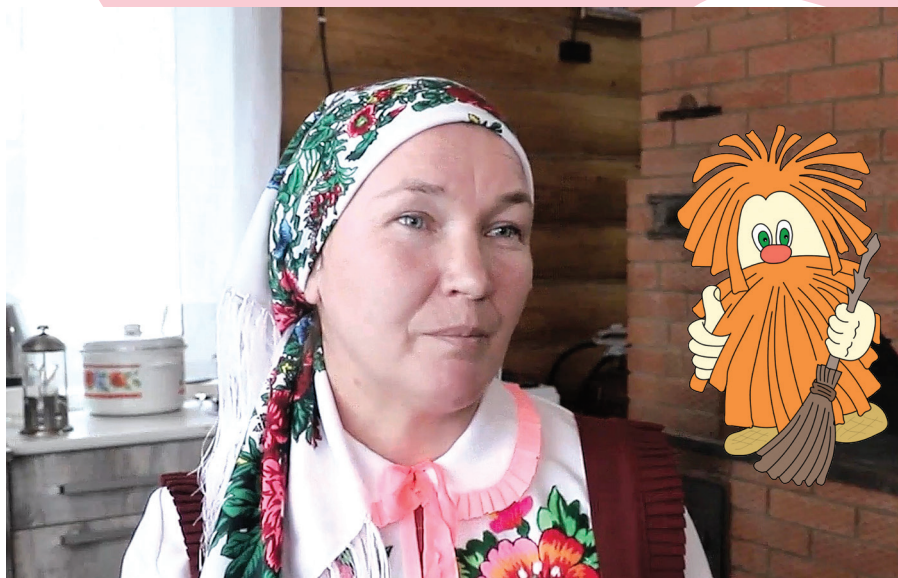
Буся
Мотор, поро.
Кудалыштеш,
модеш, мырла.
Тетрадь ўмбалне
малаш йўрата.
Пырысем.
Валерия СКВОРЦОВА.
Волжский, Пётъял.

Йоча-влак, рушла «домовой» маным чылан колында, шонем. Марий калыкынат тыгай умылымашыже уло. Марий-шамыч тудым суртводыж, суртоза, сурткугыза маныт. Шанче книгагаште «водыж» шомак кучылталтеш. Тудым изирак Юмо, шўлыш манын умылтарат. Водыж чыла вере уло: чодыраштат, вўдыштат, мончаштат, вўташтат, амбарыштат. Марий калыкын суртводыжым пукшымо йўлаже уло. Тидын нерген Шернур район Лажъял книгагудым вуйлатыше С.С.Антропова (снимкыште) сайын пала.

Кузе сийлыман?

– Мый Лажъял деч тораште огыл верланыше Пигурык ялеш шочынам. Мемнан дене водыжым суртоза маныт. Ачамын ойлымыж почеш, коваже суртозалан конгамбак немырым (пучымышым) шолтен шында улмаш. Мыланем суртводыжым сийлыме нерген кумам Людмила Александровна Попова келгынрак каласкален. Тудо верысе тўвыра пўртыш Параньга район Памашъял гыч режиссёрлан пашам ышташ толын ыле. Ты йўлам нунын кундемшыте Шорыкйол арняште (12-18 январь), 18 январь деч ончыч, эртареныт. Ик кечым ойырен налын, суртводыжым пукшеныт, – палдара Светлана Сергеевна. – Суртводыж шыжым малаш возеш да теле мучко мала. Тудым кынелтыман да пукшыман. Озавате, конгаш олтен, мелнам кўзштемеш. Мутлан, пелашыже але вес ең, имне шўрмычым налын (тудо конга шенгелне кечен), уремыш лектемеш. Суртводыж имным йўрата, садлан эн ондак вўташ пурен, шўрмыч дене йўкым луктыт да ойлат: «Суртводыж, айда шокошо мелнам кочкаш каена». Мўнгеш суртыш пурьман да йодман: «Толын?» «Уке, эше уке», – вавештыман. Вара водыжым ўжаш мончаш лекман да тыгак ойлыман. Пурьмеке йодман.

Суртводыжымат пукшыман

Озавате уэш тыгак вавештышаш. Кумишлан амбарыш пурьман да икымыш гана ойлымо семынак каласыман. Суртыш пурьмеке, уэш йодман. Мелнам кўзштемеш ты гана «Толын-толын» манышаш.

Мелна ямде, суртводыжым кочкаш шындат. Чылан ўстелтўрыш шинчыт. Водыжлан пўкенеш верым ямдылат да тушко мелнам шындат. Туддене кутырен-кутырен кочкыт. Ончыкылык илыш нерген йодыштыман, сурт-печым, волькым аралыже манын сўрвалыман. Вара, тауштен, конгамбаке мелнам шындыман. Эрлашыжым корандыман да конгаш йўлатыман. Тыгак водыжым мўй дене сийлаш лиеш.

Ойўрў

Суртводыж дене кылдалтше ойўрў-влакат улыт. Суртводыжым вурсас ок йўрў. Южо ен, тудым титаклен, тыге ойла: «Суртым ончалынат отыл, толыныт, шолышт каеныт». Иктаж-могай арвер йомеш гын, тыге каласаш лиеш: «Модынат гын, ынде пу». Тыгодым водыжын лўмжым огыт ойло. Суртводыж тыгак йўшў еным, аватмутым кучылтым, йочам кырымым огеш йўрате. Пўртыштў арулыкым йўрата. Садлан кажне кечын пуракым ўштман.

Суртоза-влак пашам ышташ йўратат, икте-весеыштым пагален илат, пўртыштў поро шўлыш озалана гын, суртводыжат шкенжым сайын куча – йоча-влакым ок лўдыктыл, осалым ок ыште.

Пелашыже да шольыжо

Южо кундемшыте сурткугыза дене пырля сурткуважымат кыч-

кырат. Рушлаже тудым «волосатке» маныт. Тиде ватыже. Сурткува ныжылге, поро чонан, паренте ден шўрым да пурам йўрата, маныт. Ожно сурткувалан олым але шудо дене вакшышым ыштеныт. Тушко пидме салфеткым пыштеныт. Тыге сымыстараш тыршеныт.

Ялыште, у суртыш илаш пурьмеке, эн ондак пырысым пўртыш колтеныт. Молан? Сурткува пырыс ўмбака шинчын пурен улмаш.

Сурткугызан эше шольыжо уло манын ойлат. Тудо суртышко ни гунам огеш пуро – вўтам орола. Суртоза шольыжлан келша гын, тудо энтекем огеш кондо. Уш-калат шўрым сайын пуа, лудат, комбат шуко игым пўктен луктыт. Озаватылан вўташке шалавужа лекташ ок йўрў – сурткугызан шольыжо сырен кертеш. Сурткўргыштў волькык, кайыквусо шуко лектышан лийышт манын, озавате вўтан ик лукешыже суртводыжын шольыжлан иктаж-могай сийым пыштен. Тунам волькык таза лийын, шукемын.

Пырля нангайыман

Илышыште тўрлыжат лиеда. Иктаж-могай амаллан кўра шочмо сурт гыч вес вере илаш каяш логалеш. Йодыш шочеш: суртводыж тошто вереш илаш кодаш але тудым пырля нангайыман? Тидлан С.С.Антропова тыге вавештыш:

– Суртводыжым пырля нангайт. Тошто конга йымак йыдалым пыштат да ике шомак дене у пўртыш илаш мияш ўжыт.

*Христина АЛЕКСАНДРОВА.
Фотом еш архив гыч налме.*

Тошто ола

Нижний Новгород – Российын ик эн тошто олажлан шотлалтеш. Тудым ужаш эре шонымашем лийын. Шукерте огыл тушко экскурсий дене миенна (снимкыште Паша шольым дене пырля улына). Мыланем Кремль келшен. Кремль – кугу олан шүмжө. Орын шке историйже да легендыже уло. Латкум башне да икмыняр оралте ик комплексыш ушнат. Кремль кумдыкым түрлө сынан памятник сораастара. Дмитриевский башне эн тунлан шотлалтеш. Тудо 33 метр кукшытан. Самырык тукум элнан историйжым палышаш.

*Дима УХОВ.
Йошкар-Ола, 7-ше номеран школ.
Фотом еш архив гыч налме.*

15 декабрь – чайын тунямбал кечыже.

Ўстембал йыр погынена

Шуко калыкын тывыраштыже чайым йумылан да тудым ямдылымылан посна туткыш ойыралтеш. Арам огыл, тиде шкешотан йула. Меат ешыштына чайым йуаш йоратена. Ўстембал йыр погынен, чон почын мутланена, эртыше кечым шарналтена, ончыкылык нерген шонкалена. Шке гыч ямдылыме шудо

чай утларак
келшаш.
Тушко лимонным але
энжым ешараш
лиеш.

*Юлия ЕГОШИНА.
У Торъял школ.
Снимкыште: Юлия.
Оля Майкован фотожо.*

Ушан ой

Эше ожнак ача-ава, коча-кова, ялысе кугыен-влак икшыве-шамычым сай ден осалым палаш туныктенят. Мом ышташ лийме, мо уда нерген каласкаленят. Тыге ик тукум гыч весыш ойрö-влак аралалт кодынат. Кызытат мыланна тидын нерген ойлат. Мыланемат авам тыге каласен: «Ўстембалан упшым, пижым кодыман

огыл, оксат огеш лий. Ўстембалым кагаз дене ўштман огыл, ешыште вурседылмаш ылыж кертеш».

Нине ойрö-влак ожнак шочынат гынат, кызытсе илышланат моткоч келшат. Тыгай ойсавыртыш-шамыч калыкын мудреч улмыжым палемдат.

*Виктория ИВАНОВА.
Морка, Коркатова.*

Историйым
шергалына

1788 ий 17 декабрьште князь Григорий Александрович Потемкин руш войска Очаков турко орым сепген палып.

Порылык

«Кушто порылык ила? –
Палынеже пеш йоча. –
Аваем ала пала?»
Тудын деч йодаш вашка.

А аваже умыла,
Икшывым шыман онча:
– Поро чонышто ила,
Тидым кажныже пала.

Волгалтыт шүм-чоныштет
Ныжыл мут да ал сескем.
Илышет яндар лиеш,
Порым тый кунам ыштет!

*Андрей УШКОВ.
Волжский, Сотнур.*

• Синквейн •

Марий Эл
Шерге, лишыл.
Сылнештеш, пеледеш, түзлана.
Марий еглан чон шепка.
Авана.

*Владимир АЛЕКСАНДРОВ.
Морка, Шүргыял.*

М.ШКЕТАН ЛҮМЕШ МАРИЙ КУТЫЖАНЫШ ДРАМЕ ТЕАТР

29 декабрь 18:00
30 декабрь 18:00
7 январь 17:00

ТҮРЛӨ ЖАПЫШ
ТЫМАНМЕШ
ВОНЧЕНА
У ИЙ ВАШЕШ

Концерт

SHKETAN.RU 6+

Рекламе.

0+

Марий Эл
Республикысе
«Марий Эл»
увер агентстве» КАУ.
Директор –
Е.И.КУЗНЕЦОВ.
Тун редактор –
А.Н.ГРИГОРЬЕВА.

Индекс П4696.
Тираж 1550 экз.
Заказ
Формат – А-4-8.

Учредитель-влак:
Марий Эл Республикысе Тывыра,
печать да калык-влакын пашашт
шотышто министерстве,
Марий Эл Республикысе
«Марий Эл» увер агентстве» КАУ.

Редакций да издатель: Марий Эл
Республикысе «Марий Эл»
увер агентстве» КАУ,
424006, Йошкар-Ола,
СССР Вооружённый Вийын 70-ше
идалькыш урем, 20-шо порт.
Тел. 8(8362) 45-22-82.

Газетым редакцийште
погымо да верстатлыме,
«Марий Эл Республикысе
Правительствын
типографийже» ООО-што
ямде оригинал-макет гыч
савыктыме.
Типографийын адресше:
424000, Йошкар-Ола,
Комсомольский урем, 112.

Печатьыш пуймо жап –
14-00, фактически – 13-00.

Авторын да редакцийын
шонымашышт түрлө лийын кертят.
Серыш-влак мөнгеш огыт колталт.
Ак – кутырен келшыме почеш.

https://vk.com/yamde_lii
<https://t.me/yamdelii>
yamde_lii@mail.ru
yamdelii@mediamari.ru
(автор-влаклан)
Сайтын адресше: ямделий.рф

Газетым Кыл, информационный
технологий да массовый
коммуникаций сферым
эскерыме шотышто
федеральный службын Юл кун-
дем федеральный округысо
управленийыштыже
регистраватылме.
Номер – ПИ № ТУ52-01404,
2023 ий 22 сентябрьште пуймо.

У конкурс

Мираслава ден Кирилл ЖИРЯКОВМЫТ.
Курыкмарий, Усола.

Артём АЛЕСИН.
Шернур посёлко.

Ирина ЕГОРОВА.
Медведево, Рузм.

Кроссворд

Пийын лўмжō могай?

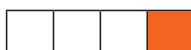
Ўлнō ончыктымō сылнымутан произведенийла гыч пий-шамычын лўмыштым палыза. Ойырымō клеткыла-се буква-влакым чын веранден, А.Н.Толстойын «Золотой ключик, или Приключения Буратино» йомакше гыч пийын лўмжым возыза.

1. И.С.Тургенев «Муму».

2. А.И.Куприн «Белый пудель».

3. Р.И.Фраерман «Дикая собака Динго, или Повесть о первой любви».

4. М.М.Пришвин «Кладовая солнца».

5. И.С.Тургенев «Бежин луг».

6. И.С.Тургенев «Воробей».

7. А.П.Чехов «Каштанка».

7-ше классыште тунемше-влак.
Волжский, Сотнур.

Сўретым чиялтыза.

Йоча-влаклан могай
кочкыш келша? Кычалза.

